

A Pécsi Ítéltábla a Szóts Ügyvédi Iroda képviselte **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Juhász, Császár, Csvila Ügyvédi Iroda képviselte **alperes neve** (címe) alperes ellen kötbér megfizetése iránt indított perében a Szekszárdi Törvényszék 17.G.40.022/2011/14. számú ítélete ellen a felperes 17. és az alperes 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, a kamatfizetés kezdő időpontját 2011. február 24. napjában határozza meg.

Az alperes által fizetendő perköltséget 1.355.000,- (egymillió-háromszázötvenötezer) forintra felemeli.

Kötelezi az alperest, 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 345.546,- (háromszáznegyvenötezer-ötszáznegyvenhat) forint másodfokú perköltséget, és az állami adóhatóság felhívására 2.500.000,- (kettőmillió-ötszázezer) forint illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság az alperest 39.425.000,- forint kötbér, ennek 2010. december 1.napjától a kifizetésig számított kamatai és 500.000,- forint perköltség megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felek között írásban mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre oly módon, hogy a felperes cégjegyzésre jogosult képviselője, M.-né J. B. 2010. augusztus 4-én aláírt, és az alperesnek postán megküldött írásbeli ajánlatát az alperes elfogadta, az okiratot aláírta, és a felpereshez 2010. augusztus 13-án visszaküldte. A szerződéskötést megelőző egyeztetéseken a felperes képviseletében az ügyvezető házastársa, M.I. járt el. A szerződésben a felek megállapodtak abban, hogy a felperes az alperestől 4000 tonna $\pm$ 5 % 2010. évi termésű takarmánykukoricát vásárol 41.500,- forint/tonna + ÁFA vételáron 2010.

október 1. és november 30. közötti szállítási határidővel. A felek a szerződés felróható „nem teljesítése, vagy hibás, hiányos, késedelmes teljesítése esetére 20 % kötbért kötöttek ki, melynek alapja a nem teljesített, illetve hibásan, hiányosan vagy késedelmesen teljesített mennyiség (...) szerződés alapján számított értéke”. A felperes az alperest 2010. október 1.-jét követően eredménytelenül hívta fel a teljesítésre. November 18-án az alperes a teljesítést megtagadta arra hivatkozva, hogy a szerződésen nem a felperes törvényes képviselőjének aláírása szerepel. A felperes ügyvezetője november 19-én az alpereshez megküldött levelében úgy nyilatkozott, hogy a szerződést ő írta alá. Az alperes azonban a 2010. november 29-ei felszólításra sem teljesített.

Az alperes védekezésére tekintettel az elsőfokú bíróság szakértői bizonyítás útján is vizsgálta, hogy a szerződésen található vitatott névaláírás, kézjegy a felperes cégjegyzésre jogosult képviselőjétől származik-e, és megállapította, hogy az adásvételi szerződésen és a minőségi előírások mellékletén mindkét eredeti példányon szereplő aláírásokat M.-né J.B.írta, az adásvételi szerződés eredeti példányainak 1. és 2. oldalán szereplő kézjegyek pedig származhatnak tőle. A felperes nevében az ügyvezető a címpéldánnyal egyező módon, önállóan írta alá az adásvételi szerződést, de nem a teljesen kiírt - háromtagú - névaláírását alkalmazta. Jogszabály a szerződésnek az aláírási címpéldányban feltüntetett aláírási mintától eltérő írásképpű aláírása esetére - a cégjegyzésre jogosulttól származó aláírás igazoltsága esetén - a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményét nem fűzi. Az okiratot bizonyítottan a felperes képviselője írta alá, a szerződés a Ptk. 213. § (1) bekezdése szerint az alperes elfogadó nyilatkozatának a felpereshez kézbesítésével létrejött. Az alperes a szerződésszegés jogkövetkezményei elkerülése érdekében alappal nem hivatkozhatott arra, hogy az aláírási címpéldányon rögzített aláírásmintától eltérő - de a felperes cégjegyzésére jogosult személytől származó - aláírása mellett a szerződés érvényességéhez szükséges írásbafoglalás nem valósult meg. Az alperes a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés teljesítését jogos ok nélkül megtagadta, ezért a felperes a Ptk. 313. §-a alapján a lehetetlenülés következményének alkalmazását választhatta, és követelhetette a Ptk. 246. § (1) bekezdése szerint kikötött meghiúsulási kötbért. A kötbér alapja kifejezetten eltérő megállapodás hiányában a szerződés VIII. pontja szerint a nem teljesített mennyiség „szerződés alapján számított értéke” tehát ellenértéke, ÁFÁ-val növelt vételára. A szerződést az alperes 4000 tonna - 5 % mennyiség átadásával már szerződésszerűen teljesíthette, a szerződésszegés így 3800 tonna mennyiség vonatkozásában eredményezi a kötbérfizetési kötelezettséget. A kötbér után az elsőfokú bíróság a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamat megfizetésére is kötelezte az alperest, a kamatfizetés kezdő időpontjaként a szerződésbe foglalt teljesítési határidő lejártát követő napot határozta meg.

Az ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezést jelentett be.

A felperes a 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének perköltségre vonatkozó rendelkezését

változtassa meg, a felperes részére fizetendő perköltséget 1.355.000,- forintban állapítsa meg. Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság az alperest 500.000, forint ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján, de nem vette figyelembe a keresetlevélben lerótt 900,.000,- forint eljárási illetéket. A Pp. 81. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes 855.000, forint illetéket is köteles megfizetni.

Az alperes a 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetet utasítsa el.

A fellebbezésében az alperes megismételte azt az elsőfokú eljárásban is előadott hivatkozását, amely szerint 2010. évben szerződést kötött a C. M.Kft.-vel, melynek ügyvezetője M. I. volt. Ez a társaság szintén M.I.-nak és feleségének családi vállalkozása volt. 2010. őszén a C.M.Kft. fizetési kötelezettsége teljesítésével késedelembe esett és felszámolását a Bács-Kiskun Megyei Bíróság elrendelte. Ezt követően kétségessé vált a „szintén azonos tulajdonosi körbe tartozó másik gazdasági társaság", a felperes teljesítőképessége is. A felperes körülményeiről az alperes képviselője igyekezett információt kapni, ezért megtekintette a cégiratokat. A cégiratokon M.-sné J.B. aláírása teljesen eltér a per tárgyát képező szerződésen lévő aláírástól. Az alperes ügyvezetője az aláírások laikus számára is egyértelműen látható eltérését tapasztalta, erre tekintettel bizonytalannak ítélte a felperes későbbi teljesítését. Ezen előzmények és információk után nem teljesítette az alperes a szerződést, mert álláspontja szerint érvényesen nem jött létre.

A fellebbezésben az alperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az alperes indítványainak nem adott helyt, nem tartotta szükségesnek a szerződéskötés körülményeinek vizsgálatát, a szerződést aláíró személyek együttes meghallgatását, a kirendelt igazságügyi írásszakértőt személyesen nem hallgatta meg, a szakvélemény ellentmondásait nem oldotta fel. Az elsőfokú bíróság nem adott helyt annak a bizonyítási indítványnak sem, amely a felperes cégiratainak áttanulmányozására, vizsgálatára vonatkozott. A szakvélemény hiányosságát, ellentmondásosságát az alátámasztandó az alperes a fellebbezéshez mellékelte dr. I.S. igazságügyi írásszakértő véleményét. A fellebbezésben az alperes megismételte az elsőfokú eljárásban előadott észrevételeit G.I.igazságügyi írásszakértő véleményével kapcsolatban.

Az alperes a fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az okiratokkal és a periratokkal ellentétesen állapította meg, hogy M.-sné J. B. a címpéldánnyal egyező módon, önállóan írta alá az adásvételi szerződést. Tekintettel arra, hogy az alperes indítványára a szakértő a címpéldányt aláírási mintát nem vizsgálta, illetőleg a szerződésen szereplő aláírás teljességgel eltér az aláírási mintán szereplő aláírástól.

A fellebbezéséhez az alperes mellékelte a T.M. M.Sz. H.I F. I. által kiállított hatósági bizonyítványt vis major okok bekövetkezéséről, amely okok a takarmánykukoricával bevetett termőterületeket is érintették.

A fellebbezésben az alperes arra is hivatkozott, hogy az adásvételi szerződés IV. pontjában meghatározott 41.500,- forint/tonna vételárát ÁFA terheli, ezt az ÁFÁ-t teljesülés esetén az eladó befizetni köteles és visszaigényelheti, amennyiben számlát bocsátott ki. Számlakibocsátás jelen esetben nem volt, ezért a kötbért 41.500,- forint/tonna vételár után kell megállapítani.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna, amennyiben létrejött a felek között a szerződés, úgy a szerződés mikor szűnt meg, és a kötbér fizetésére felszólítással mikor élt a felperes, mikortól számítható késedelmi kamat a kötbérre vonatkozóan figyelemmel arra is, hogy kötbérszámlát a felperes nem állított ki.

A felperes a perköltségre vonatkozó rendelkezés kivételével az ítélet helybenhagyását kérte, az alperes a marasztaló ítéleti rendelkezés helybenhagyása esetén a felperes fellebbezésében foglaltakat nem vitatta.

A felperes fellebbezése megalapozott, az alperes fellebbezése a kamatfizetés kezdő időpontjára vonatkozó rész kivételével nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból helyes jogi következtetést vont le.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a perben nem szorult bizonyításra az, hogy a szerződést a felperes ügyvezetője írta-e alá. A felperes ügyvezetője ugyanis az aláírást sajátjának ismerte el, erre tekintettel az okiratot általa aláírtnak kell tekinteni. Mellőzi ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének az igazságügyi írásszakértői bizonyításra szakvéleményére vonatkozó részét. Az alperes ügyvezetője nem kételkedhetett a szerződés létrejöttében figyelemmel arra is, hogy 2010. november 19-én kelt levelében a felperes ügyvezetője kifejezetten kijelentette, hogy a szerződést ő írta alá. Ezt követően már nem volt lehetősége arra, hogy a szerződés létrejöttét vitassa.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az aláírási címpéldánytól eltérő formájú aláírás miatt nem állapítható meg a szerződés létre nem jötte.

Az elsőfokú bíróság azonban helyesen állapította meg, hogy M.-né J.B. a címpéldánnyal egyező módon, önállóan írta alá az adásvételi szerződést. A 2006. évi V. tv. (Ctv.) 8. § (2) bekezdése szerint a cégjegyzés módja önálló vagy együttes. A cégjegyzés módja tehát nem az aláírás formáját jelenti, azt a tényt pedig az alperes maga sem vitatta, hogy a szerződésen önálló aláírás szerepel.

A Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset

körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

A felek közt létrejött szerződés VIII. pontja szerint a kötbér alapja „a nem teljesített, illetve hibásan, hiányosan vagy késedelmesen teljesített mennyiség (...) szerződés alapján számított értéke”. Ez a szerződési nyilatkozat a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint azt jelenti, hogy a kötbér alapjaként a szerződő felek a kikötött ellenszolgáltatás teljes összegét határozták meg, azt az összeget, amelyet a felperes vételárként megfizetni vállalt. A szerződés szerinti szolgáltatás az ÁFA-t is tartalmazta, az elsőfokú bíróság a kötbér összegét a szerződéses kikötésnek megfelelően határozta meg.

Az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte az alperes további bizonyítási indítványait. Az alperes szerződést aláíró személyek együttes meghallgatásával sem tudta volna bizonyítani azt, hogy a felperes ügyvezetője szerződést nem írta alá, hiszen a szerződés távollévők között jött létre. A szakértői vélemény kiegészítésére, a szakértő személyes meghallgatására pedig azért nem volt szüksége, mert a felperes képviselője az aláírást sajátjának ismerte el, az aláíró személye bizonyítást nem igényelt.

Nem volt szükség annak vizsgálatára sem, hogy a bíróság vizsgálja a C.M.kft. és az alperes között létrejött szerződés körülményeit, a szerződés teljesítését, egyrészt azért, mert e társaság a tagok személyétől független, önálló jogi személy, másrészt azért, mert az alperes a szerződés teljesítését nem a felperes teljesítőképességének hiányára, a felperes személyébe vetett bizalom megingására hivatkozva tagadta meg, hanem arra hivatkozott, hogy a szerződés a felek között nem jött létre. Ezért szükségtelen volt annak vizsgálata, hogy az alperes a teljesítést egyéb okokra tekintettel megtagadhatta volna-e.

A másodfokú bíróság nem vehette figyelembe az alperesnek a fellebbezésben előadott vis majorra vonatkozó tényállításával és az ennek alátámasztásául csatolt hatósági bizonyítvánnyal, mert ez olyan új tény, amelyről az alperes nyilvánvalóan már az elsőfokú határozat meghozatalát megelőzően is tudott.

A Ptk. 301/A. § (3) bekezdése szerint a gazdálkodó szervezetek egymás közötti jogviszonyában a kamatfizetési kötelezettség a jogosult fizetési felszólításának (számlájának) kézhezvételétől számított 30 nap elteltétől esedékes, illetve a jogosult teljesítésétől számított 30 nap elteltétől, ha a jogosult fizetési felszólításának (számlájának) kézhezvétele a jogosult teljesítését megelőzte, vagy a kézhezvétel időpontja nem állapítható meg.

A felperes a kötbérről számlát nem állított ki, a perindítás előtt az alperest a kötbér megfizetésére írásban nem szólította fel, ezért a másodfokú bíróság a kamatfizetés kezdő időpontjaként a keresetlevél benyújtásának napját határozta meg.

Az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg a felperesnek járó perköltséget, mert nem vette figyelembe a kereseti illetéket, melyet a felperes a perindításkor

megfizetett (lp. 75. § (1) bekezdés. A pernyertesség és a pervesztesség arányára tekintettel a megfizetett illetékből 850.000,- forintot az alperes a felperesnek köteles megfizetni a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, és kötelezte az alperest a fellebbezési eljárásban felmerült perköltség megfizetésére arra tekintettel, hogy a felperes fellebbezése eredményes volt, míg az alperes fellebbezése csak a kamatfizetés kezdő időpontjára vonatkozó részében volt megalapozott. A fellebbezési eljárásban a felperes 68.400,- forint illetéket rótt le, és megilleti a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított, az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíj, az alperes a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles megfizetni az illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

P é c s, 2012. október 31.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró